

Suradnja Pravne klinike i Zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“

ANDREA DUJMOVIĆ, BRUNO MILINKOVIĆ

Početak 2014. u redovima uredništva javila se ideja o suradnji sa srodnim medijima te je, uz konzultacije s Grupom za zaštitu prava pacijenata i naše postojeće kontakte, odabir pao na e-glasilo Zavoda za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“ pod nazivom „Zdravlje za sve“.

Što smo postigli, koji su nam planovi i čime se još Zavod bavi uz svima znane sistematske preglede, saznajte u tekstu koji slijedi, a ovim putem zahvaljujemo Jeleni Jonke Badić, mag. nov. i Virginiji Ferenčina, dipl. nov., koje su sudjelovale u izradi članka.

I. „ZDRAVLJE ZA SVE“ – VAŠ PROZOR U SVIJET JAVNOG ZDRAVSTVA

Časopis „Zdravlje za sve“ noviji je datuma, baš kao i naš „Pro bono“. Nama je osobito zanimljiva rubrika pod nazivom „Pacijent“, u kojoj smo uočili sličnost s našim tekstovima zdravstvene i pravne tematike te smo na obostrano zadovoljstvo preuzeli posao uređivanja navedene rubrike. Kao što u opisu rubrike stoji, njena namjena je provesti čitatelja kroz labirint zakona i propisa na kojima se temelji naš zdravstveni sustav i olakšati mu snalaženje. Budući da je navedena svrha komplementarna glavnoj zadaći naše kliničke grupe, prionuli smo na posao i kroz dva izdanja obradili:

1. Prekogranično liječenje s naglaskom na promjene izazvane EU regulacijom
2. Europsku karticu zdravstvenog osiguranja
3. Sekundarnu zdravstvenu zaštitu

4. Problem neinformiranosti pacijenata o pravima kao gorući problem hrvatskoga zdravstva

Zadnje navedeni uradak posljedica je našeg iskustva stečenog kroz rad u Grupi za zaštitu prava pacijenata Pravne klinike u kojem smo uvidjeli u kojoj mjeri stranke ne razumiju propise koji im jamče određena prava. Iako je danas većina pacijenata upoznata s osnovnim pravnim propisima kojima se štite njihova prava, sâm postupak njihova ostvarenja i dalje im je nerazumljiv, čak i kad je riječ o svakodnevnim stvarima kao što je primjerice promjena liječnika. Tako je kroz rad Grupe utvrđeno da pacijenti, iako znaju da imaju pravo zamjene liječnika, ne znaju kako to zaista i učiniti.

Veći problemi nastaju nakon povrede samih prava pacijenata. Iako su brojni upoznati s postojanjem Liječničke komore i Komore dentalne medicine, kroz propise ne mogu utvrditi kome se unutar njih trebaju točno obratiti i iz kojih razloga, što često dovodi do propuštanja rokova za prijavu. U ostvarenju svojih prava mnogi su i danas suzdržani zbog autoriteta kojeg liječnici imaju nad pacijentima, a koji proizlazi iz njihovog profesionalnog položaja, često i neravnoteže u stručnim kompetencijama, kao i upotrebe izraza nerazumljivih prosječnoj osobi. Dotakli smo se i prava na potpunu obaviještenost i prava na pristup medicinskoj dokumentaciji kao potencijalno zanimljivijih tema.

Izvor: stampar.hr

II. O ZAVODU I UREDNIŠTVU E-GLASILA

Nastavni zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar” osnovan je 1949. godine pod nazivom Higijenski zavod, koji je djelovao kao stručna i istraživačka ustanova za sva pitanja iz područja higijene i preventivne medicine, a ove smo godine obilježili 65. godišnjicu postojanja.

S ciljem kontinuiranog unaprjeđenja razvoja djelatnosti u ostvarenju misije svrstavanja u centre izvrsnosti javnog zdravstva Europske unije i nadalje ćemo sustavno podizati kvalitetu zbog zadržavanja pozicije vodeće zdravstvene ustanove u praksi javnog zdravstva u Republici Hrvatskoj. S ponosom nosimo naziv četiri referentna centra Ministarstva zdravlja, a i Ministarstvo poljoprivrede u Zavodu je definiralo Državni referentni laboratorij za mikotoksine u hrani i hrani za životinje, čime je Zavod otvorio put za suradnju i umrežavanje s europskim referentnim centrima u sustavu sigurnosti hrane.

Ustanova obuhvaća sedam stručnih službi, koje pokrivaju najvažnije preventivne djelatnosti: epidemiologiju, kliničku mikrobiologiju, zaštitu okoliša i zdravstvenu ekologiju, javno zdravstvo, školsku i adolescentnu medicinu,

mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti te znanost i nastavu. Uz glavnu lokaciju na Mirogojskoj cesti 16, Zavod djeluje i na 22 vanjske lokacije.

Kao jednu od značajnih novosti željeli bismo istaknuti mobilnu aplikaciju Alergo Alert namijenjenu oboljelima od alergije, koja korisnicima omogućuje ažurno praćenje prisutnosti alergena u zraku i vođenje evidencije o vlastitim alergijskim tegobama.

S obzirom na to da se alergijske bolesti ubrajaju među najrasprostranjenije bolesti današnjice, a uz to predstavljaju i sve značajniji javnozdravstveni problem, Zavod je u suradnji s partnerima razvio inovativnu aplikaciju namijenje-

nu oboljelima od alergije. Aplikacija *Alergo Alert* omogućuje ažurno praćenje dnevnog stanja alergena prisutnih u zraku, a uz informacije o trenutnom stanju, korisnicima je dostupna prognoza za nadolazeće dane.

Alergo Alert besplatno je dostupan svim korisnicima pametnih telefona s iOS i Android operativnim sustavima. Aplikacija je jednostavna za korištenje te omogućuje visok stupanj personalizacije, čime je zajamčeno još bogatije i potpunije korisničko iskustvo. Za sada su korisnicima dostupni podaci za područje Zagreba, ali u planu je postupno proširenje na druge gradove u Hrvatskoj. Pelud je najsnažniji prirodni aeroalergen i najčešći uzročnik alergijskih bolesti dišnog sustava, osobito u razvijenim zemljama, a ne smijemo zanemariti niti socioekonomske posljedice koje se očituju u povećanju

Aplikacija Alergo Alert (izvor: stampar.hr)

troškova zdravstvene skrbi, gubitku produktivnosti i smanjenju kvalitete svakodnevnog života. Aplikacija *Alergo Alert* razvijena je s ciljem da se oboljelima od alergije olakša svakodnevni život, odnosno da im se omogućí ažurno praćenje prisutnosti pojedinih alergena, ali i aktivno te preventivno djelovanje u svrhu suzbijanja određenih uzročnika alergija i poboljšanja vlastitog zdravstvenog stanja.

Samim izlaskom ova je aplikacija polučila velik uspjeh, zahvaljujući kojem je u prva tri dana zabilježeno oko 1000 preuzimanja iste.

Sve mjere i aktivnosti za vrlo različite populacijske skupine provode službe Zavoda u kojima rade vrhunski osposobljeni profesionalci, liječnici specijalisti, psiholozi, pedagozi, defektolozi, socijalni radnici, biolozi, kemičari te nezamjenjive medicinske sestre i tehničari. Svi djelatnici Zavoda svakodnevno svjedoče o velikim potrebama i o profesionalno korektnoj, a ljudski toploj komunikaciji s osobama kojima je potrebna pomoć.

Djelatnosti Zavoda temelje se na provođenju mjera zdravstvene zaštite i pružanju zdravstvenih usluga u području očuvanja i unaprjeđenja zdravlja građana, kontroli i sprječavanju širenja zaraznih i kroničnih bolesti, poticanju kvalitete i praćenja uvjeta životne i radne okoline i zdravstvenog prosvjećivanja. Potaknuti željom za što potpunijim i objektivnim informiranjem građana o činjenicama važnima za očuvanje zdravlja, ali i svim uslugama koje Zavod nudi, pokrenuli smo elektronski časopis „Zdravlje za sve – Vaš prozor u svijet javnog zdravstva“. Članovi uredništva osobe su najrazličitijih profila i struka pa tako o ovim važnim temama pišu liječnici (specijalisti epidemiologije, javnog zdravstva, školske i adolescentne medicine,

Glavni urednici biltena *Pro bono* s čelnim ljudima Zavoda

zdravstvene ekologije, kliničke farmakoepidemiologije, gerontologije, psihijatrije), biolozi, kemičari, nutricionisti, rehabilitatori, kineziolog i ostali stručnjaci. Naš časopis izlazi svaka dva mjeseca, a jednoga dana voljeli bismo pokrenuti i tiskano izdanje. Uredništvo se sastaje dva puta mjesečno kako bi raspravilo i dogovorilo temu broja te ostale detalje vezane uz objavljivanje članaka. Urednici rubrika zadužuju autore prema odabranim temama ili sami pišu priloge, a dvije novinarke i grafički dizajner korekturom i oblikovanjem daju završnu notu.

III. BUDUĆNOST?

U budućnosti ćemo nastojati ispuniti cilj suradnje, odnosno kroz izravno i aktivno sudjelovanje u proučavanju određenih dodirnih točaka pravne i medicinske struke studentima polaznicima Grupe za zaštitu prava pacijenata Pravne klinike omogućiti stjecanje neposrednog uvida u funkcioniranje pravnih instituta u njihovom socijalnom kontekstu, produblivanje znanja o primjeni pravnih pravila u praksi te stjecanje praktičnih vještina. Cilj je suradnje i da polaznici Pravne klinike, po svim

standardima struke i profesionalne pravničke etike, u svojim prilogima objavljenim u e-glasilu Zavoda „Zdravlje za sve“ pruže opće pravne informacije te pravni savjet u konkretnim ili općim pitanjima od interesa za ovu suradnju, a po potrebi i u skladu s pravilima Klinike preuzmu u obradu i druge predmete stranaka koje Zavod uputi na mogućnost obraćanja Klinici.

Suradnja će se ostvarivati kroz različite oblike:

- rad studenata na izradi koncepta i sadržaja rubrike „Pacijent“;
- sudjelovanje pravnika i urednika e-glasila Zavoda u osposobljavanju studenata i kontrola njihova rada u obliku vanjskog mentorstva;
- informiranje korisnika Zavoda o mogućnosti da se radi razjašnjenja svojih pravnih problema obrate Pravnoj klinici;
- po potrebi, uključivanje studenata u druge aktivnosti Zavoda, komplementarne viziji i kurikulumu Pravne klinike.

Kontinuiranost suradnje očituje se i u usuglašenim temama u narednim izdanjima:

- ✓ Kaznena djela protiv zdravlja ljudi
- ✓ Prava pacijenata oboljelih od HIV-a
- ✓ Bolovanje
- ✓ Povelja o pravima djeteta u bolnici
- ✓ Naknada troškova prijevoza u obveznom zdravstvenom osiguranju
- ✓ Prava u sustavu socijalne skrbi – osobna invalidnina, doplatka za pomoć i njegu
- ✓ Pravo pacijenta na suodlučivanje
- ✓ Pravo na smještaj uz dijete za vrijeme bolničkog liječenja
- ✓ Ugovor o dopunskom zdravstvenom osiguranju
- ✓ Građanska odgovornost zdravstvenih radnika
- ✓ Pravo na pritužbu
- ✓ Novi položaj pacijenta u reformiranom i informatiziranom zdravstvu
- ✓ Neubrojivost i poslovna nesposobnost u medicinskim postupcima
- ✓ Informirani pristanak ugroženih skupina ljudi
- ✓ Prava pacijenata u medicinskim postupcima

Zaključno, zahvaljujemo svim djelatnicima Zavoda na pruženoj prilici za suradnju i usavršavanje. Iznimno nam je zadovoljstvo raditi na kvaliteti vašeg e-glasila te tako pridonositi poboljšanju slike na polju poznavanja prava koja pacijenti imaju.

Nastavno na pružanje besplatne pravne pomoći strankama koje nam se obrate u našoj Pravnoj klinici, „Zdravlje za sve“ je idealna prilika za sažimanje najčešćih upita i problema koje nastojimo prikazati na svima razumljiv način.

PRAVA IZ ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA I PRAVA PACIJENATA

Grupa za zaštitu prava pacijenata

Pravna klinika

Pravnog fakulteta u Zagrebu

Brošura *Prava iz zdravstvenog osiguranja i prava pacijenata* je izdana uz financijsku potporu Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a njen je potencijal prepoznao i Grad Zagreb koji je financirao drugo izdanje u nakladi od 2000 primjeraka.

U slučaju da nakon čitanja ove knjižice saznate nešto novo, a pritom s uma ne smetnete da se i od pacijenata očekuje ispunjenje nekih obaveza, uspjeli smo u namjeri da pomognemo i zbog toga nam je drago što nam je pružena prilika da kroz ovu kratku, ali nadamo se poučnu brošuru, pospješimo poznavanje vlastitih prava pacijenata u Republici Hrvatskoj.